

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica Sfântului Ioan Scărarul

Evangelhia duminicii (Marcu IX, 17-32)

17. Și i-a răspuns Lui unul din mulțime: Învățătorule, am adus la Tine pe fiul meu, care are duh mut.
18. Și oriunde-l apucă, îl aruncă la pământ și face spume la gură și scrâșnește din dinți și întepenește. Și am zis ucenicilor Tăi să-l alunge, dar ei n-au putut.
19. Iar El, răspunzând lor, a zis: O, neam necredincios, până când voi fi cu voi ? Până când vă voi răbda pe voi ? Aduceți-l la Mine.
20. Și l-au adus la El. Și văzându-L pe Iisus, duhul îndată a zguduit pe copil, și, căzând la pământ, se zvârcolea spumegând.
21. Și l-a întrebat pe tatăl lui: Câtă vreme este de când i-a venit aceasta ? Iar el a răspuns: din pruncie.
22. Și de multe ori l-a aruncat și în foc și în apă ca să-l piardă. Dar de poți ceva, ajută-ne, fiindu-Ți milă de noi.
23. Iar Iisus i-a zis: De poți crede, toate sunt cu putință celui ce crede.
24. Și îndată strigând tatăl copilului, a zis cu lacrimi: Cred, Doamne! Ajută necredinței mele.
25. Iar Iisus, văzând că mulțimea dă năvală, a certat duhul necurat, zicându-i: Duh mut și surd, Eu îți poruncesc: Ieși din el și să nu mai intri în el!
26. Și răcnind și zguduindu-l cu putere, duhul a ieșit; iar copilul a rămas ca mort, încât mulți ziceau că a și murit.
27. Dar Iisus, apucându-l de mână, l-a ridicat, și el s-a sculat în picioare.
28. Iar după ce a intrat în casă, ucenicii Lui L-au întrebat, de o parte: Pentru ce noi n-am putut să-l izgonim ?
29. El le-a zis: Acest neam de demoni cu nimic nu poate ieși, decât numai cu rugăciune și cu post.
30. Și, ieșind ei de acolo, străbăteau Galileea, dar El nu voia să știe cineva.
31. Căci învăța pe ucenicii Săi și le spunea că Fiul Omului se va da în mâinile oamenilor și-L vor ucide, iar după ce-l vor ucide, a treia zi va învia.
32. Ei însă nu înțelegeau cuvântul și se temeau să-L întrebe.

PROGRAMUL

Slujbelor din această săptămână

- ❖ **Miercuri ora 17. 00: DENIE** - Canonul cel Mare
- ❖ **Vineri ora 8.00:** Agheazma Mică și Sf. Maslu
- ❖ **Vineri ora 17.00: DENIE** - Acatistul Născătoarei de Dumnezeu
- ❖ **Sâmbătă ora 8.00:** Sfânta Liturghie și pomenirea morților

Scara virtuților – Ilustrare grafică realizată de
Miruna-Ioana Nicolaev

Din tâlcuirea Evangheliei

- Sfântul Teofilact, Arhiepiscopul Bulgariei -

Acest om se arată a fi foarte necredincios și din cele zise către el de Iisus: "O, neam necredincios", dar și pentru că-i învinuiește pe ucenici, după cum se vede mai departe. Oare, luna pricinuia acestea ? Nu, ci diavolul, pândind când era luna plină și arunci năvălind asupra lui făcea să fie hulite lucrurile lui Dumnezeu, ca și cum ar fi pricinuitoare de rău. Iar tu, înțelege și că "cel nebun se schimbă ca luna", după cum este scris (Sirah 27, 11), adică uneori arătându-se mare întru fapta bună, iar alteori mic făcându-se și pierind prin fapta rea. Deci, acesta este lunatic și cade și în foc – adică în focul mâniei și al poftelor -, și în apă – adică în valurile vieții celei cu multe griji, întru care este leviatan diavolul (Iov 41, 1), adică cel care împărățește în ape. Au, dară, nu sunt valuri unele peste altele grijile bogaților ? (continuare în pagina 3)

Viața monahală – proiecție pentru „scara virtuților”

Dpă textele Sfintei Scripturi și după realitatea vieții se constată că nu s-a dat același talant fiecărui membru al Bisericii. Datorită acestei realități și mântuirea se dobândește pe multe căi, în diferite osteneli. La întrebarea lui Petru: ”Iată, noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Cu noi oare ce va fi?”, Mântuitorul le răspunde: ”Adevărat zic vouă, că voi, cei ce ați urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel. Și tot cel ce a lăsat case, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau țarine pentru numele Meu, însutit va lua și viață veșnică va moșteni”(Matei 19,27-29).

Dacă în Ortodoxia Românească s-a păstrat acel suflu duhovnicesc și spiritualitate creștinească autentică, aceasta se datorează în mare parte sihaștrilor care populau crestele munților și adâncul poienilor. Votul lor de sărăcie, feciorie și ascultare i-a ridicat pe înalte trepte de spiritualitate, trepte urcate cu mult eroism.

Dar cine poate fi călugăr? Exemplul nostru cel mai mare a fost Maica Domnului, care, când îngerul a venit și i-a spus că în fecioria ei va deveni Maica Dumnezeului Celui întrupat, a spus: ”Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul tău” (Luca 1,38). Acesta trebuie să fie și cuvântul de ascultare al omului chemat de Dumnezeu la viața monahală, căci El ne împarte așa cum știe că fiecare se va împlini mai mult și că planul Lui de mântuire se va împlini întru totul.

Între elementele de vestimentație specifice, orice candidat la călugărie primește în cadrul slujbei de călugărie, metaniile, un șirag de bobite împletite din lână, fiind rostită formula: ”Fratele nostru - i se spune numele - primește sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu, spre rugăciunea din tot ceasul către Hristos. Că ești dator în toată vremea a avea în minte și în inimă, în cuget și în gura ta numele Domnului Iisus și a zice: Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”. Această „sabie a Duhului” călugărul o va „mânui” în permanență, rostind la fiecare bobită rugăciunea inimii, care devine „armă” și „pavăză”, dar și principala îndeletnicire a vieții sale.

Care sunt argumentele biblice pentru viața monahală? Credem că există, mai degrabă, exemple decât argumente, mult mai convingătoare: printre personajele Vechiului Testament am putea aminti mai cu seamă pe Proorocul Ilie, iar în Noul Testament pe Sf. Ioan Botezătorul, pe Maica Domnului și Însuși Hristos. Mai presus de cărți și „reguli”, monahismul trebuie înțeles în duh, în duhul și adevărul lui, în esența lui, care se află undeva dincolo de lumea aceasta, atunci când, cum spune și *Cântarea Heruvicului* din cadrul Sfintei Liturghii, ”lepădam toată grija cea lumească”.

O istorisire la Părinții pustiei spune că diavolul s-a adresat unui pustnic și l-a întrebat: ”Ce ai tu mai bun decât noi? Tu postești, dar noi, diavolii, nu mâncăm niciodată. Tu priveghezi, dar noi nu dormim niciodată.

Deci, care-i taina ta?” Și atunci pustnicul a răspuns: ”Eu vă biruiesc prin smerenie”. Deci, toate nevoițele ascetice trebuie subordonate căutării și punerii în lucrare a virtuții smereniei.

Sunt aspre regulile monahismului ortodox? Sunt severe? Depășesc ele rezistența omului? Așa apar văzute din afară. Și așa și sunt, în parte. ”Viața călugărului înseamnă lupta împotriva firii”, zice Sf. Ioan Scărarul. Dar această luptă nu-i niciodată atât de sufocantă sau potrivnică adevăratei naturi, nici atât de sumbră pe cât pare, căci la sfârșitul trudei, al ascezei, al privegherii care pun la încercare rezistența omenească, se ivește un mugur nou și nepieritor, care rodește însutit: Bucuria în Domnul !

Privind de aproape un călugăr, nu găsim nimic supraomnesc în el, nimic care să ne mire și să ne amețească, ci ceva profund uman, care aduce pacea și mângâierea. În ciuda ascezei sale și a separării de lume, acest călugăr nu este în realitate despărțit de om. El se întoarce cu adevărat spre om, el măsoară totul pe scara dragostei, a mântuirii tuturor și nu a fiecăruia separat. Ceea ce face omul cu adevărat om și care dă valoarea sa proprie nu sunt atât capacitățile sale fizice sau intelectuale, cât harul de a participa la Învierea lui Hristos, de a putea muri, învia și trăi viața veșnică. Călugărul ortodox nu este cel care, printr-o anumită înfrânare sau tehnică atinge o înaltă treaptă a stăpânirii de sine și realizează ”isprăvi” ascetice. Adevăratul călugăr e cel care ”a văzut Învierea Domnului”, este omul înviat, cel care poartă prin viața sa mărturia că moartea a fost învinsă.

În esență, viața de monah nu se deosebește de viața creștinului obișnuit. Viața de monah este viață de rugăciune, de unire cu Dumnezeu, într-un cuvânt, viața de adevărat creștin. Adeseori, pe stradă sau în locuri publice surprindem priviri curioase, speriate, contrariate, care, alunecând pieziș, îl spionează minuțios, cu superstițioasă rezervă ori ”superioară” ignoranță: de ce porți barbă? De ce porți haine lungi și negre? De ce stai încuiat în sihăstrie, când lumea-i ”atât de frumoasă”? Dar în mănăstire nu intră cei ce pot fi mulțumiți cu ”dulcegăriile lumii”, ci acei ”nesătui de viață”, acei ”nebuni de Dumnezeu”.

În societatea noastră, nimeni nu admite împăcat și senin, plecarea propriului fiu sau fiică la mănăstire, ci toți sunt cuprinși de o înverșunată revoltă. Toți simt ca fiind prea mare sacrificiul propriului copil, uitând că dacă Dumnezeu Tatăl, ”din milă” și ”dragoste” de Sine, n-ar fi lăsat pe Fiul să urce pe cruce pentru a nu I se întâmpla ”ceva rău”, n-ar mai fi putut nimeni și nimic salva omenirea din ghearele păcatului. Căci temelia celor mai sus pomenite este Răstignirea lui Hristos pe care o repetă fiecare monah în parte și fiecare creștin, totodată.

Anca Voicu

”Văzând străină întruparea lui Dumnezeu, să ne înstrăinăm din lumea cea deșartă și mintea spre cele dumnezeiești să o suim, că pentru aceasta Dumnezeu pe pământ S-a pogorât, ca să ne ridice la ceruri pe noi, cei ce cântăm Lui: Aliluia!” (*Acatistul Domnului Iisus Hristos*)

Din tâlcuirea Evangheliei (continuare din pagina 1)

Vezi, cum acest om aruncă asupra ucenicilor greșeala necredinței sale, spunând că n-au putut să-i vindece copilul ? Deci, Domnul îl rușinează pe el pentru că-i învinuiește pe ucenici, zicând: “O, neam necredincios !” Adică “nu într-atât este greșeala neputinței aceluia, cât este a necredinței tale, căci de-ar fi fost multă credința ta, ar fi biruit puțină lor putere”. Și certându-l pe acela, pe toți de obște îi mustră, și pe cei ce sunt împreună cu El și pe cei ce nu cred.

Iar zicând “până când voi fi cu voi ?”, arată că dorește Patima de pe Cruce și despărțirea de ei, căci zice: “Până când voi petrece cu cei ce Mă ocărăsc și cu cei necredincioși ?”

“Și Iisus l-a certat”. Pe cine ? Pe cel ce se îndrăcea la lună plină. Din aceasta se vede că și el, necredincios fiind, pentru necredința lui s-a făcut sieși pricinuitor de drac.

S-au temut Apostolii să nu fi pierdut darul ce li s-a dat asupra dracilor. De aceea, temându-se, Îl întreabă pe El, iar Domnul, ca unora care nu erau desăvârșiți, le zice: “Pentru puțină voastră credință”, căci de a-ți fi avut credință fierbinte, chiar mică de ar fi părut, ași fi făcut lucruri mari”. Iar “acest neam” – adică al dracilor – prin rugăciune și postire se scoate. Că se cuvine ca și cei care se îndrăcesc mai vârtos să postească, dar și cei ce vor să-i tămăduiască pe ei, căci atunci rugăciunea este rugăciune când nu cu beție, ci cu postire se face. Și să înțelegi și aceasta: toată credința este un grăunte de muștar, mică fiind socotită pentru nebunia propovăduirii, dar dobândind pământ bun, copac mare se face. Iar întru acest copac, păsările Cerului – adică gândurile care se înalță la Dumnezeu – se sălășluiesc.

Sfântul Petru Damaschinul îi învață pe cei ce vor să dobândească desăvârșirea: “Dacă toată ținta omului este să placă lui Dumnezeu, îl va învăța Dumnezeu Însuși voia Lui, încunoștinșându-l fie prin înțelegere, fie prin vreun om sau prin Scriptură. Și dacă își va tăia voile sale pentru Acela, Însuși Acela îl va face să ajungă cu bucurie negrăită la desăvârșire; iar văzând aceasta se minunează cum începe să izvorască de pretutindenii bucuria și cunoștința și cum din tot lucrul găsește folos. Iar Dumnezeu va împărăți în el, ca în cel ce nu mai are voie proprie, fiindcă s-a supus voii Lui celei sfinte. Și se face ca un împărat, încât orice gândește se săvârșește fără osteneală și îndată de către Dumnezeu, Cel ce are grijă de dânsul. Aceasta este credința de care a grăit Domnul: “Dacă veți avea credință...” (Matei 17, 20), și pe această credință se zidesc celelalte virtuți”

(Filocalia românească, vol. 5, Despre nepătimire)

Datoria față de cei răposați (7)

(continuare din numărul anterior)

Călătoria sufletului spre veșnicie

Perioada celor 40 de zile este și cea mai importantă după moarte. Având în vedere că moartea creștinului, „calea fără întoarcere”, trebuie privită din perspectiva optimistă a „întoarcerii acasă”, unde Hristos ne-a gătit loc (Ioan 14,2), primii creștini s-au ocupat mai puțin de a cerceta „detaliile” acestei călătorii, încât putem vorbi de o sărăcie de informații despre ceea ce se petrece cu sufletul după moartea omului. În general, credința noastră se fundamentează pe experiențele mistice și onirice, ale unor persoane care au trecut pragul morții, dar au revenit la viață, respectiv mărturiile unor sfinți ai Bisericii în urma revelațiilor primite.

Între acestea, de o largă circulație și receptivitate se bucură mărturia Sfântului Vasile cel Nou, care a trăit în prima parte a veacului al IX-lea și care a primit în vis relatarea detaliată despre călătoria sufletului Sfintei Teodora, bătrâna sa slujnică, relateare cuprinsă în cartea celor 24 de vămi. Două lucruri trebuie observate: întâi, că relatarea detaliată a călătoriei, în ciuda prezentării multor păcate, se încheie cu așezarea sfintei în lăcașurile dreptilor, iar al doilea, că toate acele detalii relatate în istorisire, cel puțin în ce privește timpul imediat după moarte sunt practic confirmate și de cercetătorii moderni (a se vedea: Dr. Raimond Moody Jr., *Viață după Viață*, 1975, apărută și la noi în mai multe ediții).

Pe structura acestor mărturii s-a ținut întregul edificiu al tradițiilor și rânduielilor pentru cei răposați. Astfel, slujbele Bisericii urmăresc momentele importante pe care le parcurge sufletul în primele 40 de zile, însoțind aceste momente cu rugăciuni, slujbe sau milostenii. După desprinderea de trup, timp de trei zile sufletul rămâne în preajma acestuia, acasă, participând afectiv la despărțirea de cei dragi. În a treia zi însă, este luat de îngeri și prezentat înaintea lui Dumnezeu (la trei zile se face praznicul de înmormântare), după care este prezentat la cele 24 de vămi, fiecare fiind dedicată unui păcat, sau unei categorii de păcate și vizitează atât Raiul cât și Iadul.

În a patruzecia zi, sufletul este din nou prezentat Creatorului și are loc Judecata particulară, care va decide starea sufletului în funcție de viețuirea sa pământească. Dată fiind importanța momentului, slujba de pomenire la 40 de zile este considerată cea mai importantă. Această slujbă se numește *Panihida* sau *Parastasul*. Ea se organizează în preajma împlinirii acestui termen, pe două planuri: acasă și la biserică.

Parastasul de acasă

La începerea slujbei, membrii cei mai apropiați din familie împart preoților slujitori și tuturor celor prezenți lumânări aprinse, colăcei și prosoape sau batiste a căror semnificație este aceeași ca și la înmormântare (a se vedea numerele anterioare ale Foii parohiale). Apoi pe masă, se va așeza un colac, coliva și vinul pentru Apaus, iar pe un prosop, icoana Maicii Domnului. Masa cu pomeni pe care familia celui răposat o pregătește ocupă, ca și în cazul celorlalte pomeniri, un loc central în cadrul ceremoniei. Punctul culminant al parastasului îl

constituie *Ridicarea Panaghiei*, respectiv scoaterea unei părțicele triunghiulare din colac și așezarea ei pe Icoana ce reprezintă pe Prea sfânta (Panaghia). În acest timp se intonează: *Cu sfinții odihnește, Hristoase, sufletele adormiților robilor tăi, unde nu este durere, nici întristaare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit*. Scoaterea acestei părțicele din colac simbolizează desprinderea sufletului de trup, iar așezarea sa pe icoană, indică sălășluirea, prin rugăciunile Maicii Domnului în „corturile” sfinților, care au fost invocați ca mijlocitori pentru sufletul răposatului. Așezarea pe icoană a părțicelei se face printr-un întreit gest de înălțare în numele Sfintei Treimi, căreia acum i se dă slavă pentru iubirea de oameni și îndelunga răbdare.

Urmează unirea în rugăciune a celor vii, iar asta se face prin legănarea prosopului pe care se află icoana cu părțica. Este bine ca în acest moment prosopul să fie ținut de toți cei dragi răposatului, de toți cei care se simt legați sufletește de el. Unirea, comuniunea în rugăciune pentru cel răposat se arată și prin faptul că toți cei prezenți la Parastas vor săruta icoana, vor consuma o mică bucată din acea părțică și vor rosti: „Dumnezeu să-l ierte”. Așadar, comuniune cu cel răposat, dar și a celor vii întreolaltă.

Acest gest liturgic are o importanță mare: el arată că niciodată moartea unui semen al nostru nu trebuie privită ca generatoare de discordie, dezbinare sau neînțelegeri între urmași, așa cum din păcate se întâmplă uneori. Dimpotrivă, ei sunt chemați la rugăciune împreună, la comuniune, în memoria celui ce nu mai e printre noi. Mai mult, rugăciunea bine primită pentru cel răposat trebuie făcută cu condiția prealabilă a reconcilierii între rudele apropiate ale acestuia.

Referitor la darurile care se dau de pomană, se obișnuiește ca, la 40 de zile și un an, să se ofere diferite lucruri și mai ales îmbrăcăminte și încălțăminte, obiecte de uz casnic etc. Ele sunt puse împreună și formează „Pomul”, o sugestivă trimitere la pomii paradisiului unde sufletul nu trebuie să ducă lipsă de nimic. De aceea, pomana „pomului” trebuie să conțină, pe cât posibil, un set complet de haine, un vas (blid sau hârb, cum se spune în popor) cu mâncare și un pahar (cană) cu vin. Uneori, la țară, piesele vestimentare sunt chiar prinse într-o ramură, fragment, dintr-un pom pregătit anterior. Binocuvântarea acestor daruri, îndeosebi de haine, se face de către preot printr-o rugăciune specială aflată în *Molitfelnic*.

Există obiceiul îndatinat să se împartă de fiecare dată farfurii cu mâncare, căni sau pahare și linguri sau furculițe: șase, douăsprezece, douăzeci și patru etc. Rânduielele bisericesti nu prevăd obiecte anume, sau cantități precise, lăsând aceasta pe măsura posibilităților familiei răposatului. Importantă este însă pomana.

Parastasul din Biserică

Purtarea slujbelor se va încheia la împlinirea celor 40 de zile și la biserică, printr-un parastas, a cărui rânduială este asemănătoare celui săvârșit acasă. Dacă acasă beneficiarii faptelor de milostenie și participanții la pomenire sunt cu precădere rudele și vecinii, la biserică trebuie avuți în vedere mai cu seamă cei care au

participat la Liturghie, căci rugăciunea însoțită de Liturghie este mai bine primită înaintea lui Dumnezeu. Iată de ce familia trebuie să aibă grijă ca răposatul să fie pomenit cât mai mult cu puțința în cadrul Sfintei Liturghii. De aceea, după pomenirea de 40 de zile, este bine să se dea preotului un pomelnic pentru patruzeci de zile (numit și sărindar), ori pentru un an, pe care acesta să-l pomenească la toate sfintele liturghii pe care le săvârșește în sfânta biserică. (va urma)

Pr. Mihai Mărgineanu

Înmormântarea Papei Ioan Paul al II-lea

Vineri, 8 aprilie s-au desfășurat la Vatican funeraliile Papei Ioan Paul al II-lea, momentul culminant al ceremonialului fiind mesa, oficiată în piața din fața Basilicii “Sfântul Petru” de către cardinalul german Joseph Ratzinger prieten și colaborator apropiat al Sfântului Părinte în mijlocul a milioane de pelerini, numeroase personalități din lumea întreagă, șefi de stat și de guvern, ambasadori, miniștri, responsabili ai anumitor instituții internaționale și reprezentanți religioși. Apoi, în cadrul unei ceremonii private, corpul Papei a fost depus în cripta Vaticanului.

Păstrând vii în memorie momentele de o deosebită încărcătură sufletească pentru întreaga creștinătate pe care le-a generat vizita papei Ioan Paul al II-lea în România la începutul lunii mai a anului 1999, Biserica Ortodoxă Română a participat la funeraliile Papei Ioan Paul al II-lea, pentru a-i aduce un ultim omagiu acestui neobosit apostol al dialogului. Delegația de înalți ierarhi din partea Patriarhiei Române, care a fost prezentă la Vatican, a fost condusă de Înalt Prea Sfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

Pentru a preveni aglomerarea preoților în Săptămâna Mare, săptămână cu un statut special, implicând un program religios intensiv, apelăm la creștinii noștri să se spovedească în această perioadă, respectiv până în 23.04.2005

Recomandăm de asemenea creștinilor a se spovedi în zilele de miercuri, joi, vineri și sâmbătă, de preferință dimineața, după-amiaza și seara, conform programului afișat, iar duminica, la Sfânta Liturghie să primească Sfânta Împărtășanie.

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax 211 273, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu
Preot Il Viorel Mihalache
Secretar redacție: Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO38 RZBR 0000 0600 0027 6450 deschis la Raiffeisen Bank.